

MISIR El Dabaa ROSATOM PROJESİ: Rusya'nın Akdeniz'deki Nükleer Vizite Kartı

08 Nisan 2025 - Franziska Lindner

Hazırlayan: Yüksel Atakan, Dr.Radyasyon Fizikçisi, ybatakan4@gmail.com, 09.04.2025

Rusya, Mısır'ın Akdeniz kıyısındaki ilk nükleer santralini inşa ediyor. Megaprojeye göre, 2030 yılına kadar tamamlanacak olan santral dört reaktörden oluşacak. Ancak bu anlaşma, Kahire için risksiz değil /1/.

Rusya, nükleer santral inşasında küresel liderlik hedefliyor. Mısır'daki dev proje, bölge için umut vaat etse de sonucu henüz belirsiz.

Mısır'daki El Dabaa nükleer santralini inşasında çalışan uzman sayısının bu yıl içinde 30.000'e çıkması bekleniyor. Rus devlet nükleer enerji şirketi Rosatom'un Genel Müdürü Alexei Likhachev, geçtiğimiz günlerde Yekaterinburg'da yaptığı açıklamada bu bilgiyi paylaştı.

Likhachev, "Bu santral, coğrafi kapsamı bakımından dünyadaki en büyük nükleer santral inşaat projesidir. Şu anda şantiyede 25.000 kişi çalışıyor. Bir yıl içinde bu sayının 30.000'in üzerine çıkacağına, hatta belki 40.000'e ulaşacağına inanıyorum" dedi.

Bir Rus-Mısır Megaprojesi

El Dabaa Nükleer Santrali, Mısır'ın ilk nükleer santrali olacak ve Akdeniz kıyısındaki El Dabaa şehrinde inşa ediliyor. Santral, her biri 1200 megawatt gücünde üçüncü nesil dört reaktörden oluşacak. WWER-1200 tipindeki her reaktörün ömrü yaklaşık 60 yıl olarak planlanıyor.

Dört reaktör bloğundan ilkinin inşası Temmuz 2022'de başladı ve 2028'de faaliyete geçmesi bekleniyor. Reaktörlerin sırayla devreye alınması planlanıyor. 2030 yılına kadar tüm

reaktörlerin şebekeye bağlanarak ekonomik olarak kârlı hale gelmesi hedefleniyor. Santralin üreteceği elektrik, Mısır'ın enerji sektöründeki toplam üretimin önemli bir kısmını oluşturacak.

Anlaşmanın detayları 2017 yılına dayanıyor ve kamuya açık değil. Ancak bilinen, Rusya'nın sadece santrali inşa etmekle kalmayıp, tesisin ömrü boyunca nükleer yakıt tedarik edeceği.

Ayrıca, Rusya Federasyonu, santralin ilk 10 yılında gerekli uzman personelin eğitimini üstlenecek. Bunun yanı sıra, Rus tarafı yakıt elemanları için depolama alanları inşa edecek ve kullanılmış yakıtların depolanması için gerekli konteynerleri sağlayacak.

Santralde ayrıca bir deniz suyu arıtma tesisi de bulunacak. Arıtılan su, dört reaktörün soğutma sistemlerinde ve endüstriyel/acil durum su ihtiyacında kullanılacak.

Mısır İçin Fırsatlar ve Riskler

Rosatom CEO'su Likhachev'e göre, genel inşaat ve beton işlerinin büyük kısmı Mısırlı firmalar tarafından yapılacak. Projede çalışanların yaklaşık %90'ı Mısırlı olacak.

Projenin finansmanında başta Rus devlet şirketi Rosatom yer alıyor. Şirket, inşaat, özel ekipman ve yönetim maliyetlerinin %85'ini (yaklaşık 25 milyar dolar) üstlendi. Mısır tarafı ise kalan %15'lik kısmı (yaklaşık 5 milyar dolar) karşılamayı taahhüt etti.

Ancak Mısır ekonomisi, yüksek devlet borçları, aşırı ithalat bağımlılığı ve uzun süredir devam eden bir ekonomik krizle mücadele ediyor. Ülkenin bu mali yükü nasıl karşılayacağı belirsizliğini koruyor.

Bir ülkenin nükleer enerjiye geçişi belli yetenekler gerektirir: Yüksek yatırımların yanı sıra, teknik bilgi birikimi ve düzenleyici bir sistemin kurulması şart. Ayrıca, nükleer atık sorunu, özellikle yeni başlayan ülkeler için büyük bir zorluk teşkil ediyor.

Rosatom, El Dabaa ve diğer yeni nükleer enerji ülkeleri için "Yap-Sahip Ol-İşlet" (BOO) modelini önerdi. Bu modele göre, Rus şirketi reaktörlerin finansmanını, inşasını ve işletmesini üstleniyor, karşılığında gelecekteki elektrik gelirlerinden pay alıyor.

Ayrıca Rusya, yeni başlayan ülkelere nükleer yakıt sağlıyor ve kullanılmış yakıtı geri alarak yeniden işleme veya bertaraf ediyor. Bu da nükleer atık depolama endişelerini bir ölçüde hafifletiyor.

Mısır'ın nükleer enerji hedefi, 2000'lerin ortasında dönemin Cumhurbaşkanı Hüsnü Mübarek tarafından açıklanmıştı. Ancak yeterli finansal garanti ve ticari belirsizlikler nedeniyle Fransa, ABD veya Güney Kore gibi ülkelerle anlaşma sağlanamamıştı.

Bu nedenle, Rusya'nın 2017'deki teklifi Mısır için reddedilemez nitelikteydi. Projenin başarılı olması halinde, Mısır'ın enerji çeşitliliği artacak ve ülke enerjide daha bağımsız hale gelecek.

Ancak diğer yandan, Rusya, Mısır'ın enerji güvenliği için kritik öneme sahip bir altyapı üzerinde etki sahibi olacak. El Dabaa, Moskova ile Kahire arasındaki ikili ilişkileri derinleştirirken, Mısır'ın Rusya'ya bağımlılığını da artırıyor.

Rusya Nükleer Enerjide Liderlik Peşinde

Rusya Federasyonu, şu anda Mısır'ın yanı sıra Bangladeş, Çin, Hindistan, İran ve Türkiye gibi ülkelerde 10'dan fazla nükleer santral inşa ediyor.

Ukrayna savaşının başlamasıyla birlikte Rus petrol ve doğalgaz sektörüne ağır yaptırımlar uygulanması, Moskova'nın nükleer enerji alanındaki rolünü güçlendirmesine yol açtı.

Rusya'nın hedefi, temiz enerji talebini karşılamak ve nükleer enerji kapasitesini artırarak küresel etkisini güçlendirmek. Kremlin'in Uluslararası İşbirliği Özel Temsilcisi Boris Titov, Financial Times'a yaptığı açıklamada, "Rusya'nın dünyanın en büyük nükleer santral inşaatçılarından biri olma konumunu pekiştirmek istediğini" söyledi.

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA), geçen yıl yaptığı bir tahminde, nükleer enerji üretim kapasitesinin 2023'ten 2050'ye kadar %150'den fazla artarak 950 gigawatta çıkacağını öngördü.

/1/ <https://www.telepolis.de/features/El-Dabaa-Russlands-nukleare-Visitenkarte-am-Mittelmeer-10343207.html>